

ΚΡΙΣΗ

■ Ο Νικολά Σαρκοζι ανακοίνωσε ότι εντός της εβδομάδος θα συγκληθεί έκτακτη σύνοδος κορυφής των τεσσάρων ισχυρότερων οικονομικών κρατών της ΕΕ

■ Το ελληνικό τραπεζικό σύστημα βρίσκεται σε καλή κατάσταση και προς το παρόν φαίνεται να μην επηρεάζεται δυσμενώς από το ντόμινο των καταρρεύσεων

■ Συστάσεις του διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος κ. Γ. Προβόπουλου προς τις εμπορικές τράπεζες να περιορίσουν τον δανεισμό των νοικοκυριών

«Κουμπαρά» σωτηρίας σχεδιάζουν στην ΕΕ

Οι μεγάλες χώρες θα δημιουργήσουν, η καθεμία χωριστά, χρηματικό απόθεμα ίσο με το 2% του ΑΕΠ τους

Συναγεργός έχει σημαίνει στην Ευρωπαϊκή Ένωση μετά τη χθεσινή απόρριψη από το αμερικανικό Κογκρέσο του σχεδίου σωτηρίας του υπουργού Οικονομικών των ΗΠΑ Χανκ Πόλσον και το πέρασμα της τραπεζικής κρίσης από τις ΗΠΑ στην αντίπερα όχθη του Ατλαντικού με την κατάρρευση τραπεζών στη Γηραιά Ηπειρο. Οι ευρωπαίοι κεντρικοί τραπεζίτες βρίσκονται σε ανοικτή επικοινωνία για να συντονίσουν τις ενέργειές τους και να κρατήσουν ζωντανό το χρηματοπιστωτικό σύστημα με συνεχείς ενέσεις ρευστότητας, ώσπου να συνέλθουν οι πολιτικοί και να συμφωνήσουν σε ένα κοινό σχέδιο δράσης.

Προς την κατεύθυνση αυτή ο γάλλος πρόεδρος και προεδρεύων της ΕΕ κ. Νικολά Σαρκοζι ανέλαβε πρωτοβουλία, ανακοινώνοντας χθες ότι εντός της εβδομάδος – και έπειτα από πρόσκλησή του – θα συγκληθεί έκτακτη σύνοδος κορυφής των τεσσάρων ισχυρότερων οικονομικών κρατών της ΕΕ, δηλαδή της Γερμανίας, της Βρετανίας, της Ιταλίας και της Γαλλίας. Παρόντες θα είναι ο πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κ. Ζοζέ-Μανουέλ Μπαρόζο και ο πρόεδρος του Eurogroup κ. Ζαν-Κλοντ Γιούνκερ. Σήμερα ο πρόεδρος της Γαλλίας συ-

Μια χειραψία που επισφράγισε τη διά της κρατικοποίησης σωτηρία της Fortis, πρώτης σε μέγεθος τράπεζας του Βελγίου. Από αριστερά προς τα δεξιά, ο πρωθυπουργός του Βελγίου Υβ Λετέρμ, ο υπουργός Οικονομικών Ντιντιέ Ρέιντερς, ο επικεφαλής της Fortis Φίλιπ Ντιέρκς και ο ολλανδός υπουργός Οικονομικών Βάουτερ Βος μετά την ανακοίνωση της εξαγοράς του 49% της τράπεζας από τις κυβερνήσεις του Βελγίου, της Ολλανδίας και του Λουξεμβούργου αντί 11,2 δισ. ευρώ.

Η αντίδραση των ΗΠΑ οδηγός και για τις Βρυξέλλες

Οι οικονομικοί αναλυτές έλεγαν παλαιότερα ότι «οικονομική επιβράδυνση υπάρχει όταν ο γείτονάς σου μένει άνεργος, ύφεση όταν εσύ μένεις άνεργος και κραχ όταν οι οικονομολόγοι μένουν άνεργοι». Υπ' αυτή την έννοια λοιπόν κραχ δεν υφίσταται στην Ευρώπη, αφού αν υπάρχουν κάποιοι που τα τελευταία εικοσιτετράωρα εργάζονται νυχθημερόν είναι οι παντός είδους οικονομολόγοι και αναλυτές των υπουργείων, των τραπεζών, των ασφαλειών και των οργανισμών. Στη Βρετανία πάντως το City ήδη θρηνεί τη διάλυση μιας ακόμη τράπεζας, της Bradford & Bingley. Στο Βέλγιο κατέρρευσε η μεγαλύτερη τράπεζα της χώρας, η Fortis, της οποίας η μετοχή έχασε χθες, όπως και την Παρασκευή, 20%. Στη Γερμανία το κράτος «έσπρωξε» 35 δισ. ευρώ για να σώσει τη HypoRealEstate, τη μεγαλύτερη στον χώρο της γερμανικής στεγαστικής πίστης και μία από τις 30 σημαντικότερες στο χρηματιστήριο της Φραγκφούρτης. Στη Γαλλία όλων τα βλέμματα, κυρίως δε των πέντε εκατομμυρίων πελατών της, είναι πλέον στραμμένα στην

Dexia, της οποίας η μετοχή έχασε χθες το ένα τρίτο της αξίας της, βαδίζοντας στον δρόμο της Fortis.

Η περίπτωση της Fortis αποτελεί ασφαλώς το σημαντικότερο σύμπτωμα της κρίσης στην Ευρώπη, αφού πρόκειται για την πρώτη σε μέγεθος τράπεζα του Βελγίου (με 85.000 υπαλλήλους και περίπου 1 τρισ. ευρώ καταθέσεις) και τον έκτο κατά σειρά ασφαλιστικό οργανισμό στη Γηραιά Ηπειρο. Το βελγικό κράτος δεν μπορούσε να την αφήσει να καταρρεύσει αφού οι «παράπλευρες απώλειες» από την πτώχευσή της θα ήταν πελώριες. «Τοο big to fail» λένε γι' αυτές τις περιπτώσεις οι Αμερικανοί (πολύ μεγάλη για να πτωχεύσει).

Συνεπώς το γεγονός της έκτακτης συνάντησης το Σαββατοκύριακο στις Βρυξέλλες των πρωθυπουργών, των υπουργών Οικονομίας, των διοικητών των κεντρικών τραπεζών του Βελγίου, της Ολλανδίας και του Λουξεμβούργου, καθώς και του προέδρου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας κ. Ζαν-Κλοντ Τρισέ ουσίως εξέπληξε όσους γνώριζαν την κρίσιμότητα της κατάστασης. Οι ανωτέρω παρά-

γοντες, αφού εξέτασαν αν υπήρχε κάποιος ιδιώτης ενδιαφερόμενος να την αγοράσει – και διεπίστωσαν ότι δεν υπάρχει – κατέληξαν πως η μόνη λύση που υπήρχε ήταν η προσφυγή σε μια διαδικασία μάλλον ξεχασμένη στην ΕΕ: στην κρατικοποίηση. Οπερ και εγένετο, αντί 11,2 δισ. ευρώ, τα οποία οι τρεις χώρες αποφάσισαν να εκταμιεύσουν.

Από πλευράς Κοινοτικού Δικαίου η εν λόγω διαδικασία δεν είναι απολύτως συμβατή προς τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις και τον ανόθευτο ανταγωνισμό στην Ευρώπη. Ωστόσο στην παρούσα φάση οι πάντες φαίνεται να συμφωνούν ότι όλα αυτά είναι «ψιλά γράμματα». Το γεγονός ωστόσο ότι στις ΗΠΑ από νομικής απόψεως οι ομοσπονδιακές αρχές έχουν σημαντικότερα περιθώρια παρέμβασης στο τραπεζικό σύστημα προβληματίζει ήδη πολλούς στις κοινοτικές πρωτεύουσες που θεωρούν το ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο παρωχημένο. Κυρίως δε όσον αφορά την εποπτεία των τραπεζικών ιδρυμάτων, αλλά και των οργανισμών αξιολόγησης της σταθερότητας τους.

ΡΕΠΟΡΤΑΖ

Γ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΟΥ,
Μ. ΣΠΙΝΘΟΥΡΑΚΗΣ

ναντάται με τους προέδρους των γαλλικών τραπεζών και των ασφαλιστικών οργανισμών της χώρας προκειμένου να εξετάσουν την οικονομική κατάσταση.

Μια κατάσταση την οποία ο πρόεδρος του Eurogroup παρομοίασε με «καζίνο», καλώντας όλους τους εμπλεκόμενους να αναλάβουν τις ευθύνες τους και κυρίως να πάρουν να κερδοσκοπούν, διαβλέποντας και άλλες πτωχεύσεις ή διαλύσεις τραπεζών. Και όλα αυτά ενώ οι δείκτες εμπιστοσύνης των επιχειρηματιών και των καταναλωτών στην Ευρώπη ήταν χθες στα επίπεδα που βρισκόταν τον Σεπτέμβριο του 2001, δηλαδή όταν κατέρρευσαν οι διδυμοί πύργοι στη Νέα Υόρκη.

Σε αυτό το σκηνικό οι ευρωπαίοι ηγέτες εμφανίζονται διχασμένοι ως προς την αναγκαιότητα δημιουργίας ενιαίου σχεδίου τύπου Πόλσον για την αντιμετώπιση της κρίσης στην ευρωζώνη. Αντ' αυτού, καλά πληροφορημένες πηγές αναφέρουν ότι προσανατολίζονται στο να δημιουργήσει καθεμία από τις μεγάλες χώρες χρηματικό απόθεμα ίσο με το 2% του ΑΕΠ, το οποίο θα μπορεί να χρησιμοποιήσει για τη διάσωση χρηματοπιστωτικών ομίλων που κινδυνεύουν με κατάρρευση. Το «μαειλάρι» αυτό η κάθε χώρα θα μπορεί να τη χρησιμοποιήσει είτε μεμονωμένα είτε συντονισμένα με άλλες.

Σύμφωνα με τις ίδιες πηγές η Ελλάδα προς το παρόν δεν συμμετέχει σε αυτή τη διαδικασία. Εκτιμάται όμως ότι αν οι μεγαλύτερες ευρωπαϊκές χώ-

ρες καταλήξουν στη λύση αυτή, τότε είναι πολύ πιθανόν να ακολουθήσουν και οι μικρότερες. Στην περίπτωση αυτή το ποσό που θα πρέπει να συγκεντρώσει η Ελλάδα είναι της τάξεως των 5 δισ. ευρώ. Ποσό δυσβάσταχτο για τον ήδη ελλειμματικό προϋπολογισμό. Στο ύψος αυτό ανέρχονται τα προσδοκώμενα έσοδα από τα πρόσφατα φορολογικά μέτρα της κυβέρνησης.

Ωστόσο το ελληνικό τραπεζικό σύστημα βρίσκεται σε καλή κατάσταση και προς το παρόν φαίνεται να αντέχει στην κρίση. Σύμφωνα με τον διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος κ. Γ. Προβόπουλο: «Οι ελλη-

νικές τράπεζες είναι ασφαλείς και υγιείς καθώς πάνω από το 85% των συνολικών χορηγήσεων καλύπτονται από καταθέσεις και επομένως δεν εξαρτώνται σε μεγάλη έκταση από τις κεφαλαιαγορές. Έχουν περιορισμένη έκθεση σε προβληματικές τοποθετήσεις τύπου *subprime* και ο βαθμός μόχλευσης του ελληνικού τραπεζικού συστήματος κυμαίνεται στο 14,5%».

Στη χώρα μας τα προβλήματα εντοπίζονται κυρίως στην άνοδο των επιτοκίων της χονδρικής αγοράς χρήματος από την οποία οι τράπεζες αντλούν τη ρευστότητα που χρειάζονται πέραν των καταθέσεων. Τα

επιτόκια έχουν σημειώσει άνοδο γιατί οι ευρωπαϊκές τράπεζες επί της ουσίας έχουν σταματήσει να δανειζούν η μία την άλλη, υποχρεώνοντας τις κεντρικές τράπεζες σε συνεχείς παρεμβάσεις. Οπως άλλωστε και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα η οποία ανακοίνωσε χθες το «ντοπίρισμα» της διατραπεζικής αγοράς με 120 δισ. ευρώ και ξεκαθάρισε πως αν απαιτηθεί θα προσθέσει και άλλα χρηματικά ποσά.

Σύμφωνα πάντως με τον έλληνα κεντρικό τραπεζίτη: «Οι διοικήσεις των εμπορικών τραπεζών πρέπει να είναι προσεκτικές στον ρυθμό της πιστωτικής επέκτασης διότι αν δεν φρε-

νάρουν τις χορηγήσεις θα βρεθούν να είναι εκτεθειμένες σε δανεισμό, μια περίοδο όπου το κόστος χρήματος είναι υψηλό». Ο κ. Προβόπουλος θεωρεί ότι ο ετήσιος ρυθμός αύξησης των δανείων θα πρέπει να βρίσκεται λίγο πάνω από την άνοδο του ονομαστικού ΑΕΠ, που σήμερα είναι περί το 7,5%, δηλαδή κοντά στο 10% από περίπου 24% που ήταν στο τέλος του 2007. Βεβαίως σήμερα οι ρυθμοί έχουν υποχωρήσει καθώς το χρήμα είναι λιγότερο και ακριβότερο. Ως εκ τούτου οι τράπεζες έχουν γίνει πιο επιλεκτικές στις χορηγήσεις, τάση που θα γίνεται όλο και πιο έντονη όσο η πιστωτική κρίση βαθιάει.